

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTŮ

Český jazyk a literatura

Výuka předmětu Český jazyk a literatura probíhá ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace ve všech devíti ročnících.

Mateřský jazyk a jazyková komunikace má ve výchovně vzdělávacím procesu nezastupitelnou funkci. Dovednosti, které žák při vyučování jazyku získá, jsou nezbytné i pro úspěšné studium v ostatních vzdělávacích oblastech – žák je schopen přečíst zadání, porozumět mu, interpretovat učivo a utvořit vlastní závěry.

Na I. stupni je časová dotace:

1. ročník : 9 h
2. ročník : 8 h
3. ročník : 8 h
4. ročník : 7 h
5. ročník : 7 h

Jazyku a jazykové komunikaci je věnováno 5 hodin týdně, zbývající časová dotace je čerpána na získání čtenářských dovedností a základních poznatků o literatuře.

Vzdělávací oblast oboru Český jazyk a literatura můžeme rozdělit na 3 části:

- **Komunikační a slohová výchova** – zde se žáci učí rozumět různým sdělením, číst s porozuměním, analyzovat přečtený nebo slyšený text, správně psát, aby psaný text měl časovou posloupnost a obsahoval přesné a srozumitelné výrazy, dále mluvit, a vyjadřovat se jasně a srozumitelně.
- **Jazyková výchova** – žáci si osvojují spisovný jazyk v mluvené i písemné formě. Učí se porovnávat jazykové jevy, nacházet shody i odlišnosti, třídít je, zobecňovat. Poznávají podstatu tvoření slov.
- **Literární výchova** – při ní žáci rozvíjejí své čtenářské dovednosti od úplného počátku až k plynulému čtení. Učí se interpretovat přečtený text vlastními slovy, formulovat srozumitelně své názory na přečtené dílo, obohacují se prožitím přečteného i v duchovní oblasti. Prostřednictvím četby se naučí poznávat základní literární druhy a formy. Do literární výchovy vhodně zařazujeme i prvky dramatické výchovy.

Obsah vzdělávacího oboru Českého jazyka a literatury na I. stupni i na II. stupni ZŠ má komplexní charakter, je rozdělen do tří složek:

A/ Jazyková výchova

- Význam slov
- Zvuková a psaná podoba slova
- Stavba slova
- Tvarosloví
- Skladba

B/ Komunikační a slohová výchova

- Vypravování podle obrázků, textu i podle osnovy
- Popis věcí, osob a okolí

- Popis pracovního postupu
- Dopis, pohlednice, blahopřání
- Vyplňování tiskopisů – složenky, průvodky, podacího lístku, telegramu
- Správné telefonování
- Zpráva a oznámení, inzerát

C/ Literární výchova

- Čtenářské dovednosti, přechod od slabikování k plynulému čtení s porozuměním
- Pamětné osvojování básní a jednoduchých prozaických celků
- Seznámení s literárním útvarem – pohádka
 - pověst
 - bajka
 - dobrodružná literatura
 - příběh se současným dětským hrdinou
 - báseň, verš, rým
 - písňové texty

Výuka českého jazyka na II. stupni

Na II. stupni má předmět časovou dotaci 16 hodin – po 4 hodinách od šestého do devátého ročníku. Do výuky předmětu jsou průběžně zařazována průřezová témata (viz kapitola Zařazení průřezových témat do výuky). Hlavním cílem výuky je, aby žák prakticky ovládal jazyk a aby byl připraven pro základní komunikační situace.

Jazyková výchova vede žáka k přesnému a logickému myšlení. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i obecné intelektové dovednosti – žáci se učí porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek, dospívat k zobecnění.

Prostřednictvím jazykové a literární výchovy získává žák schopnost vyjadřovat své myšlenky a city, vžívat se do myšlení a citění druhých.

Žáci se naučí orientovat v různých formách slovesné produkce současnosti – divadlo, film, televize a ostatní média – a rozlišit je z hlediska kvality a významu pro vlastní život. Tím se otevírá žákům cesta k sebevzdělání a sebepoznání.

Německý jazyk

Vzhledem k orientaci školy na rozšířenou výuku cizích jazyků nabízíme tyto varianty výuky němčiny:

1. Výuka od 1. ročníku pro žáky, kteří si vybrali Nj jako první jazyk.
2. Výuka od 5. ročníku pro žáky, kteří začali v 1. ročníku s výukou anglického jazyka a němčina pro ně bude druhým povinným cizím jazykem.

Rozsah znalostí a dovedností určuje Evropský referenční rámec pro výuku cizích jazyků, který stanoví šest jazykových stupňů v pěti řečových dovednostech:

- poslech s porozuměním
- čtení s porozuměním
- ústní vyjadřování v dialozích
- samostatné ústní vyjadřování
- písemný projev

Cílové zvládnutí němčiny pro 1. variantu na úrovni B1
pro 2. variantu na úrovni A2
pro 3. variantu na úrovni A1

Rozsah gramatického učiva je dán komunikativními učebnicemi v jednotlivých ročnících a je podřízen řečovým dovednostem. Dílčí testy, které ověřují znalosti po probrání menších celků než jsou jednotlivé okruhy, si vytváří každý vyučující podle úrovně skupiny žáků a jejich pracovního tempa. Souhrnné testy k jednotlivým okruhům prověřují zvládnutí klíčových kompetencí v předmětu. Jejich bodové hodnocení odpovídá požadavkům mezinárodních jazykových zkoušek.

Výuka v 1. a 2. ročníku probíhá převážně ústní formou, bez systematického čtení a psaní. Převažují hravé metody a formy práce za použití co nejvíce smyslů. Základem rané výuky je osvojení si správné německé výslovnosti, získání kladné motivace pro výuku cizího jazyka a reakce na pokyny vyučujícího v němčině. K osvojení slovní zásoby slouží především písničky, rýmy, rozpočítadla a krátké rozhovory. Ve 2. ročníku doporučujeme zařazovat čtení i psaní v kratší podobě.

Hlavním cílem výuky u žáků 1. varianty je systematická jazyková příprava pro složení mezinárodně uznávané zkoušky Deutsches Sprachdiplom na navazujících gymnáziích nebo Zertifikat Deutsch při Goethe – Institutu nebo Österreich Institutu.

Kromě povinné výuky jsou součástí jazykové přípravy i různé mimovýukové aktivity, např. Německá olympiáda, družební kontakty s německy hovořícími zeměmi, jazykové kurzy a jazykově zaměřené školy v přírodě.

Anglický jazyk

Výuka předmětu Anglický jazyk probíhá ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Žáci začínají s anglickým jazykem buď v první třídě, nebo ho mají jako druhý cizí jazyk (po němčině) od páté třídy.

Výuka předmětu probíhá ve všech devíti ročnících základní školy. Uskutečňuje se většinou ve třídách dělených na skupiny.

Na **prvním stupni** (1. – 5. ročník) je věnována vyučovacímu předmětu časová dotace v jazykové skupině celkem 12 hodin. V prvním a druhém ročníku po dvou hodinách, ve třetím, čtvrtém a pátém ročníku po třech hodinách.

Předmět Anglický jazyk rozvíjí u žáků zejména řečové dovednosti a předpoklady pro komunikaci v anglickém jazyce jako jeden z nejdůležitějších světových jazyků. Pozornost se soustřeďuje zejména na osvojení zvukové podoby angličtiny, zvládnutí vztahů mezi zvukovou a grafickou stránkou jazyka (dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat).

U žáků je rozvíjeno chápání odlišností ve způsobu života lidí jiných zemí a jejich odlišné tradice (nejen anglicky mluvící země). Od druhého ročníku se žáci seznamují také s psanou podobou jazyka. Postupně od jednotlivých slovíček, gramatické konstrukce až celé větné celky.

Cílem osvojení angličtiny je snížení jazykové bariéry a prohloubení vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance. Je rozvíjena představivost dětí, jejich aktivita a kreativita.

Na prvním stupni jde spíše o vytváření pozitivního vztahu k jazyku formou her a tvořivých činností. Výuka je propojena s hudební, pohybovou, výtvarnou a dramatickou výchovou (prostředky jsou jazykolamy, písničky, básničky, říkanky, hraní rolí atd.)

Obsah vzdělávacího oboru Anglický jazyk

Čtyři základní jazykové dovednosti podle Evropského referenčního rámce pro výuku jazyků:

- řečové dovednosti
- psaný projev
- schopnost porozumění čtenému textu
- schopnost porozumění poslouchanému textu

Předmět Anglický jazyk na II. stupni navazuje na znalosti z I. stupně a dále rozvíjí tyto čtyři základní dovednosti. Žáci se učí gramatickou strukturu jazyka. Slovní zásobu v základních tématických okruzích a komunikaci v běžných situacích, se kterými se v životě setkávají.

Na **druhém stupni** (6. – 9. ročník) je věnována vyučovacímu předmětu časová dotace celkem 12 hodin – v každém ročníku po třech hodinách. Výuka se uskutečňuje většinou ve třídách a v jazykových učebnách. Skupiny jsou tvořeny 12 až 19 žáky.

Matematika a její aplikace

Předmět Matematika se vyučuje ve všech devíti ročnících ZŠ. Časová dotace na prvním stupni činí
v 1. a 3. ročníku 4 hodiny týdně
ve 2., 4. a 5. ročníku 5 hodin týdně,

celkem je tedy výuka matematiky dotována 22 hodinami týdně. Při práci žáci využívají pracovní sešity, pracovní listy a vhodné výukové PC programy. Formy práce se mění podle charakteru učiva a v závislosti na vyspělosti žáků. Zdokonalují se v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Předmět matematika a její aplikace je založena především na aktivních činnostech s matematickými objekty a činnostech souvisejících s užitím matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost jako předpoklad pro další vzdělávání a budoucí studium.

Obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace na 1. stupni

- Čísla a početní operace
- Geometrie v rovině a prostoru
- Závislosti, vztahy a práce s daty
- Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Na **druhém stupni** naší školy má vyučovací předmět časovou dotaci 4 hodiny týdně v 6. až 8. ročníku a 5 hodin týdně v 9. ročníku.

Celkově tedy předmětu Matematika a její aplikace věnováno na druhém stupni 17 hodin. Výuka probíhá ve třídě nebo v počítačové učebně.

Předmět Matematika rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, představivost, abstraktní myšlení, schopnost logického úsudku a tvořivost. Při práci žáci využívají učebnice, výukové programy, pracovní sešity a pracovní listy. Žáci pracují samostatně nebo ve skupinách, kde se učí vzájemně spolupracovat, zapojují se do diskusí, obhajují názor a učí se přijmout i názor druhých. Žáci jsou vedeni k plánování postupů a úkolů.

Důraz je kladen zejména na rozvoj logického myšlení a aktivní zapojení žáků do výuky. Žák využívá získané vědomosti k řešení reálných životních situací, zamýšlí se nad řešením úkolu i nad jeho výsledkem, zjišťuje, zda-li je jeho závěr vůbec reálný. Učí se, kde hledat informace a podklady nutné k řešení. Uvědomuje si, že ke správnému výsledku je možné dojít i více způsoby. Cílem je, aby žák získal pozitivní vztah k učení, aby viděl vlastní pokrok a nenechal se odradit případnými neúspěchy, žák si tak rozvíjí důvěru ve vlastní schopnosti.

Obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace na 2. stupni

- Číslo a proměnná
- Závislosti, vztahy a práce s daty
- Geometrie v rovině a prostoru
- Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Informatika

Předmět navazuje na výuku na 1. stupni, kde je vyučován ve třetím ročníku v rozsahu jedné hodiny týdně.

Na druhém stupni má předmět Informační a komunikační technologie časovou dotaci v šestém a v devátém ročníku po jedné hodině. Celkově se předmět vyučuje na druhém stupni v rozsahu dvě hodiny. Výuka probíhá v počítačové učebně. Dle potřeby výuky jsou žáci rozděleni do skupin.

Žáci v průběhu výuky získávají základní dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, chápou a správně užívají pojmy z oblasti hardwaru i softwaru. Orientují se ve světě informací, které se učí vyhledávat na Internetu. S těmito informacemi pak dále pracují a využívají jich i v jiných předmětech.

Žáci jsou vedeni zadáváním projektů k samostatné práci i práci ve skupině. Cílem je naučit žáky vyhledávat informace a pak s nimi dále tvořivě pracovat. Uvědomují si, že nestačí informace čerpat pouze z jednoho zdroje, ověřují si věrohodnost informací a informačních zdrojů. S informacemi pracují v souladu se zákony o duševním vlastnictví. Žáci se sami snaží nalézt řešení, které vede k úspěšnému vyřešení úkolu, vyučující jim k tomu pouze pomáhá. Při práci jsou žáci vedeni k tomu, aby si zorganizovali vlastní práci, případně práci ve skupině a ohlídali i časový harmonogram.

V hodinách se žáci učí ovládat práci s textovými, tabulkovými a grafickými editory a vhodně jich využívat k práci na projektech. Při práci uplatňují základní typografická a estetická pravidla. Výsledky své práce nebo práce skupiny pak prezentují před svými spolužáky.

Cílem je, aby každý žák měl po ukončení devátého ročníku základní znalosti ve využívání výpočetní techniky.

Člověk a jeho svět

Časová dotace vzdělávací oblasti na naší škole byla stanovena takto:
v I., II., III. ročníku budou věnovány 2 hodiny týdně předmětu Prvouka,
ve IV. ročníku se bude vyučovat 2 hodiny týdně Vlastivěda, 2 hodiny Přírodověda,
v V. ročníku bude 1 hodina Vlastivědy a 1 hodina Přírodovědy

Člověk a jeho svět obsahuje učivo, které se týká člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat. Zahrnuje náhled do historie naší vlasti i poznatky ze současnosti a připravuje žáky na řešení problémů z reálného života. Rozvíjí poznatky, dovednosti a zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině.

- Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří tak prvotní ucelený obraz světa
- Poznávají sebe a své okolí
- Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi
- Všimají si krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, pozorují je a přemýšlejí o nich
- Učí se vnímat základní vztahy ve společnosti a porozumět jim
- Učí se vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy a reagovat na názory jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je **vlastní prožitek**, který vychází z konkrétních nebo modelových situací. Důležité je propojení teoretických poznatků s reálným životem, kdy učí žáky zvládat pro ně nové životní situace. Proto v této vzdělávací oblasti využijeme zejména zařazení **projektů** k vhodným tématům, a to jak třídní, krátkodobé, tak i projekty zahrnující více ročníků I. stupně a rozložené do delšího časového období (po dohodě s vyučujícími dějepisu, zeměpisu a přírodopisu budou vybrána konkrétní témata ke zpracování).

Obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je rozčleněn do pěti tématických okruhů:

- **Místo, kde žijeme** – poznání nejbližšího okolí, organizace života v rodině, škole, obci i společnosti, dopravní výchova
- **Lidé kolem nás** – základy vhodného chování mezi lidmi, význam a podstata tolerance, pomoci a solidarity, vzájemné úcty a snášenlivosti, seznámení se základními právy a povinnostmi
- **Lidé a čas** – orientace v dějích a čase, vzbuzení zájmu o minulost a kulturní bohatství regionu i celé vlasti
- **Rozmanitost přírody** – Země jako planeta sluneční soustavy, rozmanitost a proměny živé i neživé přírody, ochrana přírody
- **Člověk a jeho zdraví** – vývoj člověka, denní režim, hygiena, výživa, mezilidské vztahy, základní poučení o zdraví a nemocech, prevence a první pomoc, bezpečné chování v různých životních situacích včetně mimořádných událostí.

Dějepis

Výuka předmětu Dějepis probíhá ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost na druhém stupni. S obsahem dějepisného učiva se děti seznamují v předmětu Vlastivěda ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

Na **druhém stupni** má předmět Dějepis časovou dotaci 8 hodin – po 2 hodinách od šestého do devátého ročníku

V průběhu výuky se žáci seznamují s historickými etapami vývoje člověka a lidské společnosti. Vedle získaných vědomostí si osvojují dovednosti práce s historickými dokumenty, s historickou mapou, s časovými údaji – naučí se orientovat se v prostoru a čase. Postupně si osvojují historické pojmy budou je správně užívat, budou se učit hledat a chápat historické souvislosti, naučí se vytvářet a formulovat vlastní úsudky a pohledy na historické jevy, se kterými se seznámí.

Ve výuce budou žáci vedeni k samostatnosti, ale zároveň i ke schopnosti pracovat v týmu. Naučí se vnímat význam regionálních dějin.

Při vypracovávání projektů se naučí žáci vyhledávat informace z různých zdrojů a tyto zdroje budou umět vždy uvádět.

Obsah vzdělávacího oboru Dějepis

- Pravěk
- Starověk
- Středověk
- Novověk
- Nová doba

Občanská výchova

Výuka předmětu Občanská výchova probíhá ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost na 2. stupni ZŠ. Navazuje na poznatky o společnosti získané na prvním stupni ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

Na druhém stupni má hodinovou dotaci týdně v každém ročníku od 6. do 9.roč. Do výuky jsou zařazována průběžně průřezová témata (viz kapitola Zařazení průřezových témat do výuky).

V průběhu výuky se žáci seznamují s poznatky o společnosti a jejím fungování. Výuka jim pomáhá rozvinout svoje dovednosti tak, aby tyto poznatky dokázali využít v každodenním životě.

Na základě praktických příkladů ze života se žáci zamýšlejí a nacházejí souvislosti mezi různými jevy a událostmi, učí se hledat jejich příčiny a domýšlet možné důsledky.

Žáci se učí rozumět důvodům svého počínání i počínání druhých lidí na základě svých osobních zkušeností a zážitků. Učí se vzájemně spolupracovat, dosahovat kompromisu, obhajovat své názory.

Výchova k občanství je uspořádána do tématických okruhů, které se vzájemně doplňují:

- Člověk ve společnosti
- Člověk jako jedinec
- Stát a hospodářství
- Stát a práva
- Mezinárodní vztahy, globální svět

Fyzika

Předmět Fyzika je na druhém stupni součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Tato oblast navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která je realizována na 1. stupni základního vzdělávání.

Výuka předmětu probíhá na druhém stupni ve všech ročnících. Vyučovací předmět Fyzika má časovou dotaci v šestém ročníku 1 hodinu. V sedmém, osmém a devátém ročníku je časová dotace 2 hodiny. Celkově je tedy předmětu Fyzika vyhrazeno na druhém stupni sedm hodin. Výuka se uskutečňuje ve třídě nebo v počítačové učebně.

Ve Fyzice si žáci osvojují pozorování, porovnávání, měření, experimentování, seznamují se s fyzikálními pojmy, zákonitostmi a jevy probíhajícími v přírodě a kolem nás.

Předmět rozvíjí rozumové schopnosti žáků, logické myšlení, vede je ke zpracovávání získaných poznatků, k hodnocení a vyvozování závěrů. V daném předmětu si žáci osvojují i základní pravidla bezpečnosti práce.

Důraz je kladen zejména na pochopení, proč se některé jevy dějí, co je jejich příčinou.

Obsah vzdělávacího oboru Fyzika

Obsah je rozčleněn na okruhy:

- Látky a tělesa
- Pohyb těles, síly
- Mechanické vlastnosti tekutin
- Energie
- Zvukové děje
- Elektromagnetické a světelné děje
- Vesmír

Chemie

Časová dotace tohoto předmětu je v osmém ročníku 2 hodiny a v devátém ročníku také 2 hodiny týdně.

Předmět vede žáky k poznání chemických látek a reakcí, které jsou součástí přírody i běžného života. Žáci získají informace o chemických látkách, jsou vedeni k ochraně přírody i vlastního zdraví.

Ve výuce využívají konfrontace se současnou situací a problematikou životního prostředí a současně navazují na výuku v ostatních přírodovědných předmětech. Žáci si osvojují základní poznatky z různých oborů chemie, osvojí si dovednosti spojené s pozorováním látek a reakcí, vyvozené závěry budou uvádět do širších souvislostí s praktickým využitím.

Součástí výuky je získání znalostí zásad bezpečné práce s chemikáliemi a poskytnutí první pomoci. Žáci jsou seznámeni s využitím chemie v nejrůznějších oblastech lidské činnosti, uplatnění chemie v budoucnosti, ochraně životního prostředí a vlastního zdraví. Výuka přispívá k rozvoji poznávacích schopností žáků, schopnosti vyhledávat souvislosti s poznáním přírody a praktickým životem.

Zeměpis

Výuka předmětu Zeměpis probíhá ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda na druhém stupni. S obsahem zeměpisného učiva se děti seznamují v předmětu Vlastivěda ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Na prvním stupni zařadíme projektové vyučování.

Časová dotace

6. tř.	1
7. tř.	2
8. tř.	1
9. tř.	2

Do výuky předmětu jsou průběžně zařazována průřezová témata. Zeměpis má široký multidisciplinární záběr. V řadě témat úzce integruje s dalšími vyučovacími předměty (PŘ,D,OV,FY,CH). Stavba tohoto předmětu preferuje a podporuje dovednostní a činnostní charakter výuky. V průběhu výuky si žák aktivně osvojuje vybrané podstatné pojmy, způsoby a přístupy, které zeměpis využívá k pohledu na reálný svět. Učí se řešit problémy, komunikovat spolu, vyjadřovat a hájit své názory, odpovídat na geografické otázky. Žáci budou efektivně a intenzivně zaměstnáni, bude podporována problémová výuka, projektová výuka, samostatné vyhledávání, třídění a hodnocení informací žáky.

Důležitou součástí školní zeměpisné praxe budou terénní geografická výuka, cvičení a pozorování v místní krajině a geografické exkurze.

Obsah vzdělávacího oboru Zeměpis

- Geografické informace, zdroje dat, kartografie, topografie, globus, mapa, zeměpisná síť
- Přírodní obraz Země
- Regiony světa
- Společenské a hospodářské prostředí
- Životní prostředí
- Česká republika
- Terénní geografická výuka, praxe a aplikace

Přírodopis

Přírodopis navazuje na poznatky a vědomosti žáků získané na I. stupni v předmětu Přírodověda a má časovou dotaci

6. roč.	2 hod/ týden
7. roč.	1 hod/ týden
8. roč.	2 hod/ týden
9. roč.	1 hod/ týden

Předmět je založen na integraci poznatků z biologie a dalších přírodovědných oborů (geologie, chemie, ekologie...). V průběhu vzdělávání žáci získají ucelenou představu o vztazích mezi živou a neživou přírodou, seznámí se s mnohotvárnými formami života na Zemi a naučí se správně chápat postavení člověka v přírodě. Pozorováním, srovnáváním, vyhledáváním informací a konfrontací se současnou

situaci v přírodě získají přehled o vzniku a vývoji Země a života, o stavbě těl živých organismů a člověka, uvědomí si a vytvoří si vztah k okolnímu prostředí, odpovědnost člověka za trvale udržitelný život na Zemi. Získané poznatky mohou užít v dalším vzdělávání i v praktickém životě. Naučí se pracovat s lupou, mikroskopem, využít dostupné literatury a ze získaných poznatků vyvodit závěry. Všimnout si svého okolí, respektovat přírodu, hodnotit jednání své i jiných lidí ve vztahu k životnímu prostředí i k lidem. Snaží se chápat negativní vlivy ohrožující zdravý tělesný a duševní vývoj lidí.

Hudební výchova

Výuka předmětu Hudební výchova probíhá ve vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Výuka předmětu probíhá ve všech devíti ročnících základní školy. Na prvním i na druhém stupni je věnována vyučovacímu předmětu časová dotace 1 hodina týdně.

Předmět Hudební výchova rozvíjí u žáků zejména porozumění hudebnímu umění, hudbě a k jejímu aktivnímu vnímání. Je rozvíjena celková osobnost žáka vzájemným propojením všech činností v rámci hudební výchovy (tj. sluchové, rytmické, pěvecké, intonační, instrumentální, hudebně pohybové, hudebně tvořivé a poslechové).

Důraz je kladen na práci s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu. Instrumentální činnosti rozvíjí hudební reprodukci a produkci formou hry na hudební nástroje (např. Orffovy nástroje). Používán je tanec a pohyb ke ztvárnění hudby a reagování na ní.

Cílem je, aby si žák dokázal vytvořit správný názor na hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách.

Na prvním stupni jde hlavně o vytváření *pozitivního vztahu* k hudbě a všeho, co se jí týká.

Obsah vzdělávacího oboru Hudební výchova

- Vokální činnosti
- Instrumentální činnosti
- Hudebně pohybové činnosti
- Poslechové činnosti

Hudební výchova u žáků rozvíjí především individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách a porozumění hudbě a hudebnímu prostředí. Vzájemným propojením činností pěveckých, sluchových, rytmických, intonačních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových je v rámci hudební výchovy rozvíjena celková osobnost žáka.

Při vokálních činnostech dochází ke kultivaci pěveckého a mluvního projevu žáka, při instrumentálních činnostech je žákovi dáván prostor k vyjadřování hudebních i nehudebních myšlenek prostřednictvím hudebního nástroje. Poslechové činnosti neslouží jen k analýze hudebního díla a k jeho zařazení v hudebním prostoru, ale především k orientaci v celých dějinách umění. V rámci hudebně pohybových činností pak žák používá tanec a pohyb k vlastnímu ztvárnění hudby a reagování na ní.

Cílem předmětu je další rozvoj a využívání individuálních hudebních schopností a dovedností osvojených na prvním stupni. Hudební výchova má žáka vést k pozitivnímu vnímání hudby a jejím prostřednictvím přispívat k utváření celistvé osobnosti žáka.

Výtvarná výchova

Výtvarná výchova na I. stupni ZŠ učí žáky vnímat krásu okolního světa i výtvarných děl, učí je esteticky uspořádat své pracovní místo, třídu, domov, vnáší estetickou kulturu do jejich oblékání, vede je ke kultuře chování a kultivuje jejich projevy, učí je rozeznat skutečné dílo od kýče.

V tvořivých činnostech se rozvíjejí schopnosti žáků neverbálně se vyjadřovat pomocí linií, bodů, tvarů, barvy. Poznávají zákonitosti výtvarné tvorby. Umožňují jim rozvíjet a uplatnit ve své tvorbě vlastní vnímání, citění, prožívání, představivost, fantazii a také myšlení. Vlastní tvořivá činnost dětí vede k tvořivému přístupu k okolí, k toleranci odlišného výtvarného pojetí, učí je objevovat krásu i ve zdánlivě na první pohled obyčejných a nezajímavých věcech, rozvíjí jejich smyslovou citlivost.

Výtvarná výchova je vyučována ve všech ročnících s časovou dotací 1 hodiny v 1., 2. a 5. ročníku a s časovou dotací 2 hodiny ve 3. a 4. ročníku.

Obsah vzdělávacího oboru Výtvarná výchova na prvním stupni:

- **Rozvíjení smyslové citlivosti**
 - žák se učí rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání skutečnosti a volí k jeho vyjádření vhodné výrazové prostředky
 - Bod, linie, tvar
 - Barva – barvy základní, podvojně, lomené, studené, teplé
 - Míchání barev
 - Psychologické působení barev
 - Hmatové vnímání – modelace objemu
- **Uplatňování subjektivity**
 - žák si při své tvorbě, při vnímání a interpretaci výtvarného projevu uvědomuje vlastní zkušenosti a volí k jejich vyjádření vhodné výtvarné prostředky a techniky:
 - Tématické kreslení a malba, rozvoj fantazie
 - Kresba a malba podle názoru a z paměti na základě tvarové znalosti
 - Dekorativní prvky ve výtvarné tvorbě
 - Prostorové vytváření a modelování
 - Uplatnění architektonických prvků
- **Ověřování komunikačních účinků**
 - žák si utváří svůj vlastní názor na vizuálně obrazná vyjádření svá, jiných dětí i výtvarných umělců, hledá nové i neobvyklé možnosti pro uplatnění výsledků své vlastní tvorby a dokáže o nich komunikovat
 - Práce s odpadovými a neobvyklými materiály
 - Výtvarné tvoření ve skupinách
 - Seznámení s nejznámějšími díly českých malířů, ilustrátorů, grafiků a sochařů
 - Poznávání lidových tradic

Ve výtvarné výchově na II. stupni ZŠ jsou rozvíjeny tytéž schopnosti dětí, ale navíc jsou jim připomínány historické souvislosti a společenské kontexty, které ovlivňují umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická, tvorba multimediální, reklamní a počítačová grafika.

I na II. stupni má výtvarná výchova na naší škole základ v tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci děl, čímž se rozvíjí vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost a fantazie žáka. K jejich realizaci používáme tradičních i nových nebo netradičních forem práce vhodných k experimentování. Tím je žák veden k odvaze a chuti uplatnit své pocity a prožitky v jiné formě komunikace:

Hodinová dotace činí v 6. a 7. ročníku 2 hodiny týdně, v 8. a 9. ročníku 1 hodina týdně.

Obsah vzdělávacího oboru výtvarná výchova na druhém stupni:

- **Rozvíjení smyslové citlivosti**
 - žák rozvíjí vizuálně obrazné vyjádření, využívá jeho jednotlivé prvky ve vztazích a uspořádání
 - pracuje s liniemi, tvary, objemy, světlem, barvou a texturami
- **Uplatňování subjektivity**
 - žák využívá vizuálně obrazných vyjádření k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
 - sleduje proměny vztahů mezi objekty v závislosti na formě, technice, subjektivním nazírání
 - využívá metod současného výtvarného umění v digitálních médiích:
 - v počítačové grafice
 - ve fotografii
 - na videu
 - v animacích
 - žák se věnuje manipulaci s objekty a pohyby těl
 - postupně se učí vytvářet hračku, objekt, text, sošku, plastiku, volnou malbu, komiks i dramatické akce
- **Ověřování komunikačních účinků**
 - žák si vytváří vlastní přístup k obrazným vyjádřením
 - zaujímá osobní postoje k obsahu děl ostatních žáků i děl uměleckých, zdůvodňuje jejich odlišnosti
 - vybraná díla prezentuje
 - začleňuje výtvarná díla do historického kontextu – sleduje proměny obsahu z hlediska historického, kulturního a sociálního.

Výchova ke zdraví

Výuka předmětu probíhá ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví s časovou dotací jedné hodiny v 7. a 8. ročníku.

Při výuce je kladen důraz na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy.

Žáci poznávají sami sebe jako živé bytosti, seznámí se s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích. Osvojují si dovednosti a způsoby chování, které vedou k zachování či posílení zdraví, získávají odpovědnost za zdraví vlastní i jiných.

Žáci poznávají také zásadní životní hodnoty a vytvářejí si k nim postoje. Dále upevňují hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně – preventivní návyky. Rozvíjejí dovednost odmítat škodlivé látky, čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích.

Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o rodině, škole a společnosti.

Obsah vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví

- Vztahy mezi lidmi a formy soužití
- Změny v životě člověka (dětství, puberta, dospívání)
- Péče o zdraví (výživa, tělesná a duševní hygiena, režim dne, ochrana před chorobami)
- Rizika ohrožující zdraví, prevence (stres, civilizační choroby, bezpečné chování)
- Hodnota a podpora zdraví
- Osobnostní a sociální rozvoj (sebepoznání, psychohygiena)

Tělesná výchova

Výuka předmětu probíhá na základní škole ve všech ročnících od prvního do devátého ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Na prvním i druhém stupni má předmět časovou dotaci 2 hodiny týdně. Výuka probíhá v tělocvičně, na sportovním hřišti nebo v přírodě. Žáci využívají různé sportovní náradí a náčiní.

Cílem tělesné výchovy je přispívat k harmonickému rozvoji osobnosti žáků a dosáhnout optimální tělesné zdatnosti a výkonnosti a osvojením potřebných vědomostí, dovedností a návyků účinně ovlivnit jejich způsob života ve škole, v rodině a v oblasti zájmové činnosti.

Pedagog vytváří ve vyučovacím procesu prostor pro aktivitu a samostatnost žáků, nabízí všestranné podmínky pro objevení, rozvíjení a uplatňování schopností a zájmů každého žáka.

Význam v procesu motorického učení při pohybovém zdokonalování a rozvíjení osobnostních vlastností žáků má hodnocení a kontrola výsledků. Jsou hodnoceny všechny změny v dosahovaných výsledcích učení žáků a to v tělesné zdatnosti, pohybové výkonnosti, dovednosti v pohybových návycích, postoj žáků k pohybové aktivitě a k zadávaným činnostem.

Vývoj jedince je složitý proces, charakteristický kvalitativními změnami, je ovlivněn genetickými faktory, prostředím a výchovou. Výukou Tv je ovlivňován růst sportovního talentu, výuka napomáhá formování osobnosti nadaných žáků.

K hlavním rysům kvalitního učení v tělesné výchově patří hlavně:

- osobní příklad učitele
- kvalitní výuka TV
- objevení a zhodnocení žákova talentu
- zprostředkování žákova dalšího sportovního růstu v zájmové tělesné výchově
- aktivní spolupráce s rodiči.

Obsah vzdělávacího oboru Tělesná výchova

Vědomosti a dovednosti v TV jsou vybírány podle věku žáků v jednotlivých ročnících a podle přírodních podmínek. Obsah je ve všech ročnících stejný, ale očekávané výstupy jsou vždy přizpůsobeny věkovým zvláštnostem žáků. Od šestého ročníku se žák seznamuje s novými pohybovými dovednostmi, rozvíjí se osobnost, zdokonaluje se motorika a pozitivně se ovlivňuje jeho tělesná zdatnost, výkonnost a uvědomělost.

- poznatky z TV a sportu, hygiena a bezpečnost v TV
- cvičení průpravná, kondiční, vyrovnávací, tvořivá a jiná cvičení
- gymnastika (+ cvičení s hudbou, tanec)
- úpoly
- atletika
- pohybové a sportovní hry
- plavání
- lyžování
- turistika a pohyb v přírodě

Environmentální výchova

Předmět Environmentální výchova je zařazen do 9. ročníku s časovou dotací 1 hodina týdně.

Předmět je zaměřen na pochopení vztahů člověka a životního prostředí, lidských aktivit souvisejících s problémy životního prostředí a trvale udržitelného života. Integruje znalosti a pojmy získané v chemii, přírodopise, zeměpise a ostatních předmětech s problémy sociálními.

Témata jsou zpracována formou projektů, diskusí, laboratorních prací, skupinových prací a terénních prací.

Žáci jsou směřováni také k poznání a pochopení regionální problematiky a současně i seznámení s globálními problémy lidstva. Vedeme žáky k získání a osvojení znalostí týkajících se ochrany životního prostředí, aktivnímu řešení dané problematiky, práci s informacemi, k ochraně životního prostředí i vlastního zdraví. Předmět přispívá k získání schopností kultivované komunikace, orientaci v získávání a třídění informací a získání dovedností k přesvědčivé prezentaci vlastních názorů.

Globální výchova

Předmět globální výchova se zabývá globálním pohledem na svět v souvislostech a vztazích 21. století. Globální výchova je zaměřena především na vytváření osobnostních kompetencí žáků a vytváření potřebných postojů, slouží k orientaci žáků v problematice současného světa, podporuje je v aktivním podílu na řešení problémů, vede je ke vzájemné spolupráci a odpovědnosti.

Globální výchova integruje prvky ze vzdělávacích oblastí Člověk a příroda a Člověk a společnost. Obsahuje témata z environmentální výchovy (globální problémy, lidské aktivity a životní prostředí a životní styl), etické výchovy (komunikace, sebepoznání, sebehodnocení a hodnocení jiných, sebeúcta a důstojnost) a Feuersteinova instrumentálního obohacování (řešení problémů, spolupráce a komunikace).

Globální výchova byla zařazena jako povinný předmět do 6. ročníku s časovou dotací 1 h týdně, výuka probíhá nejčastěji v podobě dvouhodinových bloků jedenkrát za 14 dní.

Předmět má úzký vztah k průřezovým tématům Osobností a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Environmentální výchova a rozvíjí všechny klíčové kompetence.

Výuka globální výchovy probíhá převážně v kmenových třídách, v případě potřeby také ve třídách s interaktivní tabulí nebo v počítačové učebně. Při výuce se před tradiční frontální výukou upřednostňují různé aktivizující metody, po kterých často následuje společný rozbor či diskuze.

Obsah globální výchovy:

Environmentální výchova:

GLOBÁLNÍ PROBLÉMY (kompetence k učení, občanské kompetence)

- příklady globálních problémů
- hlavní příčiny a důsledky globálních problémů
- příklady možných řešení globálních problémů

LIDSKÉ AKTIVITY A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (občanské kompetence, pracovní kompetence, kompetence k řešení problémů)

- příklady lidských aktivit ovlivňujících životní prostředí
- lokální environmentální problémy
- způsoby možného řešení dopadů činnosti člověka na životní prostředí
- ekostopa

ŽIVOTNÍ STYL (občanské kompetence, komunikativní kompetence)

- vlastní životní styl, možnosti vlastního kladného vlivu na životní prostředí
- udržitelný a konzumní životní styl

Etická výchova:

KOMUNIKACE (komunikativní kompetence, osobnostní a sociální kompetence)

- formulování svého názoru a respektování názorů ostatních
- uvědomování si příčin komunikačních šumů a chyb
- otevřená a citlivá komunikace, naslouchání, odstraňování komunikační bariéry

SEBEPOZNÁNÍ, SEBEHODNOCENÍ A HODNOCENÍ JINÝCH (osobnostní a sociální kompetence)

- uvědomování si dopadů a souvislostí svého jednání

- vnímání jedinečnosti každého člověka a význam této jedinečnosti pro fungování celku
- respektování odlišností

SEBEÚCTA A DŮSTOJNOST (občanské kompetence, osobnostní a sociální kompetence)

- uvědomování si základních prvků sebeúcty i úcty k druhým
- orientování se v základních lidských právech

Feuersteinovo instrumentální obohacování:

ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ - Instrument Uspořádání bodů (kompetence k řešení problémů, pracovní kompetence)

- rozpoznání problému, jeho pojmenování a návrh řešení
- jednání na základě rozmyslu
- vytváření strategií při řešení problému
- soustředěná a pozorná práce
- nalézání nových řešení
- uvědomování si vlastních chyb
- uvědomování si svých možností, odpovědnosti za své jednání a chování

SPOLUPRÁCE A KOMUNIKACE (komunikativní kompetence, pracovní kompetence)

- účinná spolupráce ve skupině a podílení se na příjemné atmosféře
- přispívání k diskusi a vhodná argumentace

Člověk a svět práce

Oblast člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získávání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Oblast se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou.

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnosti samostatně i v týmu.

Oblast Člověk a svět práce je na **prvním stupni** časově dotována jednou hodinou týdně.

Obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce na 1. stupni:

- Práce s drobným materiálem
- Práce montážní a demontážní
- Pěstitelské práce
- Příprava pokrmů

Výběr a způsob realizace jednotlivých tématických okruhů závisí na podmínkách a možnostech školy. Učivo celé vzdělávací oblasti je na 1. stupni určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Na **druhém stupni** výuka probíhá ve všech ročnících s časovou dotací 1 hodina týdně. Podle potřeby výuky jsou žáci rozděleni do pracovních skupin.

Praktické činnosti vedou žáky využívat znalosti získané v jiných oblastech vzdělávání, využívat zkušenosti, dovednosti a poznatky v běžném životě. Učí se pracovním dovednostem a návykům, zlepšuje se jim motorika a tvořivé schopnosti. Žáci získávají pozitivní vztah k práci, rozvíjí se u nich odpovědnost za vykonanou práci a její kvalitu.

Obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce na 2. stupni:

V šestém ročníku :

- Pěstitelské práce, chovatelství
- Práce s technickými materiály – dřevo

V sedmém ročníku:

- Práce s technickými materiály *plasty a kov*
- Příprava pokrmů

V osmém ročníku:

- Provoz a údržba domácnosti
- Svět práce

V devátém ročníku:

- Svět práce

Pěstitelské práce, chovatelství

Obsah pěstitelství navazuje na vědomosti a dovednosti osvojené na 1. stupni základní školy. V oboru pěstitelství získávají žáci na 1. stupni poznatky o pěstování pokojových rostlin, o jejich rozmnožování, přesazování, o hydroponickém způsobu jejich pěstování. Získávají dovednosti při pěstování rostlin ze semen, ze sadby apod., dovednosti a poznatky při zakládání pěstitelských pokusů a aranžování květin. V návaznosti na probrané učivo je obsah pěstitelství na 2. stupni základní školy zaměřen na rozšíření poznatků a dovedností o pěstování pokojových rostlin a zeleniny a aranžování rostlin. Významné místo má i tvorba a ochrana životního prostředí.

Součástí nového učiva je nauka o půdě a ovocnářství, pěstování léčivých rostlin, základy ochrany rostlin.

Obsah učiva je doplněn o chovatelství drobných a domácích zvířat.

Při výuce pěstitelských prací bude třída rozdělena do skupin po 12 až 15 žácích. Vzhledem k tomu, že naše škola nemá školní pozemek, kde by mohlo být pěstitelství vyučováno, bude praktická výuka probíhat v CVČ Lužánky, na jejich cvičném pozemku.

Práce s technickými materiály

V průběhu této části praktických činností si žáci osvojí základní praktické pracovní dovednosti a návyky potřebné při ručním opracování dřeva, kovů a plastů, což budou moci využít v běžném životě.

Ve výuce se žáci seznámí s kreslením technických výkresů, čtením jednoduchých technických výkresů, užitečných vlastnostech materiálu, nástrojích, nářadích pro základní činnosti v praxi a v neposlední řadě o bezpečné práci s nimi a první pomoci při možných úrazech.

Práce s technickými materiály se vyučuje ve školní dílně, která je vybavena potřebným nářadím a pomůckami. Pro práci v dílně budou žáci rozděleni do skupin, a to maximálně po 16 žácích, vzhledem k počtu pracovních míst ve školní dílně.

Příprava pokrmů

V této oblasti praktických činností je cílem žáky seznámit se základními informacemi o organizaci prací spojených s přípravou pokrmů, o uspořádání prostoru, ve kterém se pokrmy připravují a podávají, a hlavně o postupech, při nichž se potraviny a pochutiny mění v chutné pokrmy.

Příprava pokrmů je tvořivý proces a velmi často i zajímavý experiment. Výuka bude probíhat ve dvouhodinových vyučovacích hodinách jedenkrát za 14 dnů. Žáci budou rozděleni na tuto výuku do skupin maximálně po 15 žácích a to z hlediska bezpečnosti a malého prostoru. Výuka bude probíhat ve cvičné kuchyňce, která je k tomuto účelu speciálně zařízena.

Provoz a údržba domácnosti

Žáci zde získají určitý soubor vědomostí, praktických dovedností a návyků nezbytných pro zajištění bezproblémového chodu domácnosti. Proto je prospěšné naučit se ovládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti, používat vhodné materiály, pomůcky a nástroje na drobnou údržbu a základní hygienické a bezpečnostní předpisy, které je nutno při provozu a údržbě domácnosti respektovat. Některé teoretické poznatky, které budeme využívat, žáci již získali ve fyzice, chemii, přírodopisu. V praktických činnostech jde o to, aby dokázali tyto poznatky skloubit a využít v běžném životě.

Žáci by se měli seznámit s funkčností a ekonomikou provozu domácnosti, s udržováním jejího chodu a úklidem, údržbou oděvů a textilií a s drobnou domácí údržbou. V neposlední řadě nesmíme také zapomenout na první pomoc při zraněních.

Součástí této oblasti je také práce s praktickými elektrotechnickými zařízeními. Tato zařízení jsou neodmyslitelnou součástí našich domovů a našeho životního stylu. Žáci budou pracovat s elektrotechnickou stavebnicí a budou využívat získané poznatky a znalosti z oblasti fyziky. Budou sestavovat různé obvody a kreslit k nim elektrotechnická schémata. Velký důraz je kladen na bezpečnost práce a první pomoc.

Svět práce

Tato oblast praktických činností je zaměřena na volbu dalšího studia, vedoucí k budoucí profesi. Pozornost je věnována učebním oborům, problematice spojené se studijními obory středního školství v návaznosti i na další vzdělávání a dává nahlédnout i do školství vysokého.

Podává informace o možnostech podnikání v jednotlivých oborech, o způsobilosti k podnikání, o podnikatelském záměru, marketingu a o administrativních podmínkách v podnikání. Poskytuje základní poznatky o organizování a řízení pracovního procesu.

V rámci výuky budou probíhat i různé exkurze a spolupráce s IPS, které je součástí ÚP.